

Politik Bilim

Sel Gider Kum Kalır (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

“Türkiye Otomotiv Strateji Belgesi, esasında, ülkemizde ‘yerleşik’ otomotiv sanayiine, ‘ARGE ve tasarım merkezi olma’ yönünde belirli yetkinlikler kazandırılmasını öngörmektedir. Bu açıdan bakıldığında, elbette, bu stratejinin başarıya ulaşması istenir. Ancak, Türkiye’de otomotiv ana sanayiindeki firmaların büyük çoğunluğu küresel otomotiv şirketlerinin lisansı ve ortaklığı ile dünya pazarlarına üretim yapmaktadırlar. Ortada böyle bir entegrasyon yapısı vardır. Bu yapıyla, stratejide öngörülen ‘yerli marka yaratma’ hedefinin bağdaşması imkânsız değilse bile çok zordur.” Tülay Akarsoy’un geçen hafta söylediklerinden çıkarabileceğimiz sonuç budur. Özellikle son cümlenin altını bir kez daha çizdikten sonra, Akarsoy’un yaptığı değerlendirmenin kalan bölümüne de birlikte göz atalım:

“İhracatta gözlenen eksi yöndeki gidişi, hâlen Türkiye’de üretim tesisi olmayan ama başka ülkelerde ürettikleri marka ve modelleri Türkiye’ye de satan yabancı firmaların ülkemizde yapacakları yeni yatırımlarla aşma beklentisine de fazlaca bir anlam yüklenmemelidir. Yabancı bir markanın araçlarını, parçalarını, sistemlerini istenen kalite ve zamanda ve ucuzca imal edebilmek tabii ki küçümsenmeyecek bir aşamadır. Böyle bir şey, belki bir parça istihdam sorununa da çözüm üretebilir. Ancak, söz konusu ucuzluk, ucuz işçiliğe dayanıyorsa, bu durum, otomotivde yeni yetkinlikler kazanma yönündeki beklentilerinizin önünü kesiyor demektir. Asıl olan bilgiye dayanan üstünlükleri yakalayabilmektir.

“Otomotivde ‘Ulusal Odak Projeleri’nin [belirli yeteneklerin kazanılmasının amaçlandığı ulusal ölçekteki projeler] yürürlüğe konacak olması ve bu çerçevede, elektrikli araçlarda kullanılan bataryaların ve alternatif yakıt kullanan araçların ana parçalarının üretiminin desteklenmesi; Türkiye’de üretilmesi düşünülen elektrikli araçlardaki yerlilik oranlarının önümüzdeki 5-10 yıl içinde %75-80’lere çıkartacak çalışmaların yapılması; yeni motor teknolojisi, yeni pil teknolojisi geliştirmek ya da buna benzer konuların söz konusu ‘Odak Projeleri’ kapsamında ele alınması; biyoyakıtlar, hibrit ve elektrikli tahrik teknolojilerinin üzerinde yetkinlik kazanılmasının düşünüülmesi son derece önemli gelişmelerdir. Bunların yanı sıra, bir kısım aksam ve parçalarda; lâstik, emniyet camı, akümülatör, amortisör, hava ve yağ filtresi ile elektrik aksamında markalaşmanın öngörülmesi umut vericidir. Ama Türkiye’de imal edilip de ana sanayie girdi olan aksam ve sistemlerin yerlilik oranları bugün de tartışmalıdır; iddia edilen yerlilik oranları ciddi girdi-çıkı analizlerine dayanmamaktadır. Bu nedendir ki, asıl olan, otomotiv tedarikçilerinin, yani otomotiv yan sanayiinin, araştırma, teknoloji geliştirme (ATG) ve yenileşim üstünlüğü kazanması için tedbirler üretmektir. ‘Konsept [kavram] geliştirme ve tasarım aşamasından başlayan uzun vâdeli işbirlikleri ile ana ve yan sanayi arasındaki ilişkilerin ve buna yönelik destek mekanizmalarının tedarik zincirini de kapsayacak şekilde geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılacak’ olması, yan sanayinin gelişimi açısından çok önemlidir. Ancak, ana ve yan sanayi arasındaki ilişkilerin desteklenmesinde ana firmadan gelen teknolojik bilgi akışının yoğunluğu desteklemeye esas teşkil etmelidir.

“Türkiye’de, uluslararası ‘kümeleşme’ ölçütlerine uygun tek oluşum ‘Doğu Marmara Otomotiv Kümesi’dir. Bursa, Yalova, Kocaeli, Sakarya’yı kapsayan bu coğrafyanın teknoloji havzasına dönüşmesi için özel bir çaba harcanması önemli sonuçlar doğurabilecektir. Bu noktada kamunun düzenleyici rolü öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, Strateji’de ATG, yenileşim, kümeleşme ve benzeri çağdaş araçsal kavramlarla karşılaşmanın heyecanı, bu kavramların içerikleri uluslararası kabûl gören anlamları ile hayata geçirildiğinde övünmeye dönüşecektir.”

Akarsoy'un bu değerlendirmesinden sonra, Otomotiv Stratejisi'nin yabana atılacak bir strateji olmadığını söyleyebiliriz; tabii, bu stratejinin kaderinin de, sonunda, bilim, teknoloji ve yenilikçilik alanında örneği çokça görüldüğü gibi, rafa kalkmak olmaması temennisini ekleyerek...

CBT. 13 Mayıs 2011